

ReadyDose Sanitary Cleaner

POGLAVLJE 1. IDENTIFIKACIJA HEMIKALIJE I PRIVREDNOG DRUŠTVA / PREDUZETNIKA

1.1 Podpoglavljje 1.1 Identifikator proizvoda

Naziv proizvoda : ReadyDose Sanitary Cleaner

Identifikator proizvoda:Sadrži::

Liminska kiselina

Šifra proizvoda : 123880E

Upotreba : Sredstvo za čišćenje sanitarija
supstance/preparata

Vrsta hemikalije : Smeša

Samo za profesionalno korišćenje.

Informacije o razblaživanju : 0.7 % - 1.0 %
proizvoda.

1.2 Podpoglavljje 1.2 Identifikovani načini korišćenja hemikalije i načini korišćenja koji se ne preporučuju

Identifikovani načini korišćenja : Sredstvo za čišćenje sanitarija - Ručno pranje sprej i mop sistemom, bez korišćenja LZO

Preporučena ograničenja prilikom upotrebe : Namenjeno isključivo za industrijsku i profesionalnu upotrebu.

1.3 Podpoglavljje 1.3 Podaci o snabdevaču bezbednosnog lista

Uvoznik : Ecolab Hygiene d.o.o.
Tošin Bunar 272
11070 Beograd, Srbija +381 (0)11 2076800 (Radnim danom od 8.00 do 16.00 h)
office.belgrade@ecolab.com

1.4 Podpoglavljje 1.4 Broj telefona za hitne slučajeve

Podpoglavljje 1.4 Broj telefona za hitne slučajeve : +3810800-812-155
+32-(0)3-575-5555 Trans-evropski

Broj telefona Nacionalnog centra za kontrolu trovanja : +381 11 36 08-440 (24 časovni kontakt)

Datum izdavanja/revizije : 15.09.2025

Verzija : 1.0

POGLAVLJE 2. IDENTIFIKACIJA OPASNOSTI

2.1 Podpoglavljje 2.1 Klasifikacija hemikalije

ReadyDose Sanitary Cleaner

Klasifikacija (Pravilnik o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i oglašavanju hemikalije i određenog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje ("Sl. glasnik RS", br. 105/2013, 52/2017, 21/2019 i 40/2023))

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Korozivno za metale, Kategorija 1	H290
Iritacija oka, Kategorija 2	H319
Specifična toksičnost za ciljni organ-jednokratna izloženost, Kategorija 3, Respiratornog sistema	H335

Proizvod u radnom razblaženju

Nije opasna supstanca ili smeša.

2.2 Podpoglavlje 2.2 Elementi obeležavanja

Obeležavanje (Pravilnik o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i oglašavanju hemikalije i određenog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje ("Sl. glasnik RS", br. 105/2013, 52/2017, 21/2019 i 40/2023))

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Piktogrami opasnosti :

Reč upozorenja : Pažnja

Obaveštenje o opasnosti : H290 Može biti korozivno za metale.
H319 Dovodi do jake iritacije oka.
H335 Može da izazove iritaciju respiratornih organa.

Obaveštenje o merama predostrožnosti : **Prevenција:**
P261 Izbegavati udisanje prašine.

Identifikator proizvoda:Sadrži:
Liminska kiselina

Proizvod u radnom razblaženju

Nije potreban piktogram opasnosti, nije potrebna reč upozorenja, nije potrebna obaveštenja o opasnosti, nije potrebna obaveštenja o merama predostrožnosti.

2.3 Podpoglavlje 2.3 Ostale opasnosti

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Ne mešati sa izbeljivačem ili drugim proizvodima na bazi hlora - dolazi do oslobađanja gasovitog hlora.

POGLAVLJE 3. SASTAV/PODACI O SASTOJCIMA

3.2 Podpoglavlje 3.2 Podaci o sastojcima smeše

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Opasni sastojci

Hemijski naziv	Br. CAS Broj Evropske komisije (EC-No.)	Klasifikacija u skladu sa propisom koji uređuje klasifikaciju, pakovanje i obeležavanje	Koncentracija [%]

ReadyDose Sanitary Cleaner

	Br. REACH	hemikalije CLP/GHS	
Liminska kiselina	77-92-9 201-069-1 01-2119457026-42	Iritacija oka Kategorija 2; H319 Specifična toksičnost za ciljni organ-jednokratna izloženost Kategorija 3; H335	>= 30 - < 50
natrijum karbonat (soda)	497-19-8 207-838-8 01-2119485498-19	Iritacija oka Kategorija 2; H319	>= 1 - < 10
adipic acid	124-04-9 204-673-3 01-2119457561-38	Iritacija oka Kategorija 2; H319	>= 1 - < 10
natrijum lauril sulfat	85586-07-8 287-809-4 01-2119489463-28	Akutna toksičnost. Kategorija 4; H302 Iritacija kože Kategorija 2; H315 Teško oštećenje oka Kategorija 1; H318 Teško oštećenje/iritacija oka Kategorija 1 >= 20 % Teško oštećenje/iritacija oka Kategorija 2A 10 - < 20 %	>= 3 - < 10
sekundarni alkanosulfonati	68439-57-6 270-407-8 01-2119513401-57	Iritacija kože Kategorija 2; H315 Teško oštećenje oka Kategorija 1; H318 Teško oštećenje/iritacija oka Kategorija 1 > 38 - 100 % Teško oštećenje/iritacija oka Kategorija 2A > 30 - 38 % Teško oštećenje/iritacija oka Kategorija 2B 5 - 30 % Korozija kože/iritacija kože Kategorija 2 5 - 100 %	>= 1 - < 3
sodium percarbonate	15630-89-4 239-707-6 01-2119457268-30	Oksidirajuće čvrste materije Kategorija 3; H272 Akutna toksičnost. Kategorija 4; H302 Teško oštećenje oka Kategorija 1; H318 Teško oštećenje/iritacija oka Kategorija 1 25 - 100 % Teško oštećenje/iritacija oka Kategorija 2 10 - < 25 % Oksidirajuće čvrste materije Kategorija 3 70 - 100 %	>= 1 - < 3

Proizvod u radnom razblaženju

Dodatno objašnjenje : Nema opasnih sastojaka

Za pun tekst H-izjava navedenih u ovom poglavlju videti poglavlje 16.

POGLAVLJE 4. MERE PRVE POMOĆI

4.1 Podpoglavlje 4.1 Opis mera prve pomoći

Proizvod u stanju u kom se prodaje

U slučaju dodira sa očima : Odmah početi ispirati sa puno vode, takođe ispod kapaka, najmanje 15 minuta. Ukloniti kontaktna sočiva, ukoliko postoje i ukoliko je to moguće učiniti. Nastaviti sa ispiranjem. Potražiti pomoć lekara.

U slučaju dodira sa kožom : Isprati sa puno vode.

Ako se proguta : Isprati usta. Ako se pojave simptomi, potražiti pomoć lekara.

ReadyDose Sanitary Cleaner

Ako se udiše : Izvesti na svež vazduh. Simptomatično lečenje. Ako se pojave simptomi, potražiti pomoć lekara.

Proizvod u radnom razblaženju

U slučaju dodira sa očima : Isprati sa puno vode.

U slučaju dodira sa kožom : Isprati sa puno vode.

Ako se proguta : Isprati usta. Ako se pojave simptomi, potražiti pomoć lekara.

Ako se udiše : Ako se pojave simptomi, potražiti pomoć lekara.

4.2 Podpoglavljje 4.2 Najvažniji simptomi i efekti, akutni i odloženi

Za detaljnije informacije o uticaju na zdravlje i o simptomima videti poglavljje 11.

4.3 Podpoglavljje 4.3 Naznačavanje potrebne hitne medicinske pomoći i posebnog tretmana.

Lečenje : Simptomatično lečenje.

POGLAVLJE 5. MERE ZA GAŠENJE POŽARA

Proizvod u stanju u kom se prodaje

5.1 Podpoglavljje 5.1 Sredstva za gašenje požara

Odgovarajuća sredstva za gašenje požara : Preduzeti vatrogasne mere koje odgovaraju lokalnim uslovima i okolnoj sredini.

Neodgovarajuća sredstva za gašenje požara : Nepoznato.

5.2 Podpoglavljje 5.2 Posebne opasnosti koje potiču od supstance ili smeše

Posebne opasnosti tokom gašenja požara : Ne pali se i ne sagoreva.

Opasni proizvodi sagorevanja : U zavisnosti od svojstava sagorevanja, proizvodi razlaganja mogu da obuhvataju sledeće materijale:
Oksidi ugljenika
Oksidi azota (NOx)
Metalni oksidi

5.3 Podpoglavljje 5.3 Savet za vatrogasce

Posebna zaštitna oprema za vatrogasce : Koristiti opremu za ličnu zaštitu.

Dodatne informacije : Ostatke požara i kontaminiranu vodu korišćenu za gašenje požara treba odložiti u skladu sa lokalnim propisima. Nemojte udisati dim u slučaju požara i/ili eksplozije.

POGLAVLJE 6. MERE U SLUČAJU SLUČAJNOG ISPUŠTANJA

6.1 Podpoglavljje 6.1 Lične predostrožnosti, zaštitna oprema i postupci u slučaju opasnosti

ReadyDose Sanitary Cleaner

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Preporuke za lica koja nisu pripadnici službe za reagovanje na vanrednu situaciju : Obezbediti da čišćenje obavlja samo obučeno osoblje. Videti zaštitne mere navedene u poglavljima 7 i 8.

Preporuke za osoblje službe za reagovanje na vanrednu situaciju : Ukoliko se zahteva specijalizovana odeća pri rukovanju sa iscrelim materijalom, uzeti u obzir bilo koju informaciju o odgovarajućim i neodgovarajućim materijalima u Odeljku 8.

Proizvod u radnom razblaženju

Preporuke za lica koja nisu pripadnici službe za reagovanje na vanrednu situaciju : Videti zaštitne mere navedene u poglavljima 7 i 8.

Preporuke za osoblje službe za reagovanje na vanrednu situaciju : Ukoliko se zahteva specijalizovana odeća pri rukovanju sa iscrelim materijalom, uzeti u obzir bilo koju informaciju o odgovarajućim i neodgovarajućim materijalima u Odeljku 8.

6.2 Podpoglavlje 6.2 Predostrožnosti za životnu sredinu

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Podpoglavlje 6.2 Predostrožnosti za životnu sredinu : Sprečiti dodir sa zemljištem, površinskim ili podzemnim vodama.

Proizvod u radnom razblaženju

Podpoglavlje 6.2 Predostrožnosti za životnu sredinu : Posebne mere predostrožnosti u vezi sa zaštitom životne sredine nisu potrebne.

6.3 Podpoglavlje 6.3 Metode i materijali za ograničavanje i čišćenje

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Metode čišćenja : Pomesti i lopatom prebaciti u odgovarajuće kontejnere za odlaganje.

Proizvod u radnom razblaženju

Metode čišćenja : Zaustaviti curenje, ako je to moguće učiniti na bezbedan način. Zaustaviti izlivenu materiju, pokupiti je negorivim materijalom za apsorpciju (npr. pesak, zemlja, dijatomejska zemlja, vermikulit) i odložiti u kontejner za odlaganje u skladu sa lokalnim/nacionalnim propisima (videti poglavlje 13). Isprati tragove vodom. Za velika izlivanja, ograditi prosuti materijal ili ga na drugi način zadržati i tako obezbediti da ne dospe u vodene tokove.

6.4 Podpoglavlje 6.4 Upućivanje na druga poglavlja

Za informacije o kontaktu za hitne slučajeve, videti poglavlje 1.

Za ličnu zaštitu videti poglavlje 8.

Za informacije o dodatnom tretmanu otpada, videti poglavlje 13.

POGLAVLJE 7. RUKOVANJE I SKLADIŠTENJE

7.1 Podpoglavlje 7.1 Predostrožnosti za bezbedno rukovanje

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Preporuke u vezi sa : Sprečiti kontakt sa kožom i očima. Upotrebljavati samo uz

ReadyDose Sanitary Cleaner

bezbednim rukovanjem : odgovarajuću ventilaciju. Oprati ruke detaljno nakon rukovanja. Ne udisati prašinu. Ne mešati sa izbeljivačem ili drugim proizvodima na bazi hlora - dolazi do oslobađanja gasovitog hlora. U slučaju mehaničkog kvara, ili pri kontaktu sa nepoznatim rastvorom ili proizvodom, nositi ličnu zaštitnu opremu (PPE) za celo telo

Higijenske mere : Rukovati u skladu sa dobrom industrijskom higijenom i bezbednosnom praksom. Skinuti i oprati kontaminiranu odeću pre ponovne upotrebe. Oprati lice, ruke i sve izložene delove kože detaljno nakon rukovanja.

Proizvod u radnom razblaženju

Preporuke u vezi sa bezbednim rukovanjem : Posle rukovanja oprati ruke. U slučaju mehaničkog kvara, ili pri kontaktu sa nepoznatim rastvorom ili proizvodom, nositi ličnu zaštitnu opremu (PPE) za celo telo Za ličnu zaštitu videti poglavlje 8.

Higijenske mere : Oprati ruke pre odmora i odmah posle rukovanja proizvodom.

7.2 Podpoglavlje 7.2 Uslovi za bezbedno skladištenje, uključujući nekompatibilnosti

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Zahtevi za skladišna područja i posude : Zaštiti od smrzavanja, toplote i Sunčeve svetlosti. Čuvati na sobnoj temperaturi u originalnoj posudi. Sakupiti/ ukloniti prosuti sadržaj radi sprečavanja materijalne štete. Čuvati van domašaja dece. Čuvati ambalažu čvrsto zatvorenu. Čuvati samo u originalnoj ambalaži. Skladištiti u prikladnim označenim posudama.

Temperatura skladištenja : -15 °C do 40 °C

Materijal za pakovanje : Odgovarajući materijal: Plastični materijal

Neodgovarajući materijal: Niskougljenični čelik, Aluminijum

Proizvod u radnom razblaženju

Zahtevi za skladišna područja i posude : Zaštiti od smrzavanja, toplote i Sunčeve svetlosti. Čuvati na sobnoj temperaturi u originalnoj posudi. Čuvati van domašaja dece. Čuvati ambalažu čvrsto zatvorenu. Skladištiti u prikladnim označenim posudama.

7.3 Podpoglavlje 7.3 Specifične krajnje upotrebe

Proizvod u stanju u kom se prodaje

POGLAVLJE 8. KONTROLA IZLOŽENOSTI/ LIČNA ZAŠTITA

8.1 Podpoglavlje 8.1 Kontrolni parametri

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Ne sadrži supstance za koje važe granične vrednosti izlaganja na radu.

DNEL

natrijum karbonat (soda)	:	Krajnji korisnici: Radnici Put izlaganja: Inhalaciono Potencijalna dejstva na zdravlje: Dugotrajni lokalni efekti Vrednost: 10 mg/m ³
		Krajnji korisnici: Potrošači

ReadyDose Sanitary Cleaner

		Put izlaganja: Inhalaciono Potencijalna dejstva na zdravlje: Akutni lokalni efekti Vrednost: 10 mg/m³
alkalijske	:	Krajnji korisnici: Radnici Put izlaganja: Inhalaciono Potencijalna dejstva na zdravlje: Dugotrajni sistemski efekti Vrednost: 1057.9 mg/m³ Krajnji korisnici: Radnici Put izlaganja: Inhalaciono Potencijalna dejstva na zdravlje: Akutni sistemski efekti Vrednost: 6347.36 mg/m³ Krajnji korisnici: Radnici Put izlaganja: Dermalno Potencijalna dejstva na zdravlje: Dugotrajni sistemski efekti Vrednost: 12 mg/kg telesne mase/dan Krajnji korisnici: Radnici Put izlaganja: Dermalno Potencijalna dejstva na zdravlje: Akutni sistemski efekti Vrednost: 72 mg/kg telesne mase/dan Krajnji korisnici: Potrošači Put izlaganja: Inhalaciono Potencijalna dejstva na zdravlje: Dugotrajni sistemski efekti Vrednost: 521.73 mg/m³ Krajnji korisnici: Potrošači Put izlaganja: Inhalaciono Potencijalna dejstva na zdravlje: Akutni sistemski efekti Vrednost: 3103.45 mg/m³ Krajnji korisnici: Potrošači Put izlaganja: Dermalno Potencijalna dejstva na zdravlje: Dugotrajni sistemski efekti Vrednost: 6 mg/kg telesne mase/dan Krajnji korisnici: Potrošači Put izlaganja: Dermalno Potencijalna dejstva na zdravlje: Akutni sistemski efekti Vrednost: 36 mg/kg telesne mase/dan Krajnji korisnici: Potrošači Put izlaganja: Oralno Potencijalna dejstva na zdravlje: Dugotrajni sistemski efekti Vrednost: 6 mg/kg telesne mase/dan Krajnji korisnici: Potrošači Put izlaganja: Oralno Potencijalna dejstva na zdravlje: Akutni sistemski efekti Vrednost: 36 mg/kg telesne mase/dan

PNEC

alkalijske	:	Slatka voda

ReadyDose Sanitary Cleaner

		Vrednost: 0.1 mg/l Morska voda Vrednost: 0.01 mg/l Postrojenje za tretman otpadnih voda Vrednost: 720 mg/l
sodium percarbonate	:	Slatka voda Vrednost: 0.035 mg/l Isprekidana upotreba/ispuštanje Vrednost: 0.035 mg/l Morska voda Vrednost: 0.035 mg/l Postrojenje za tretman otpadnih voda Vrednost: 16.24 mg/l

8.2 Podpoglavlje 8.2 Kontrola izloženosti

**Proizvod u stanju u kom se prodaje
Odgovarajuće tehničko-tehnološke mere**

Tehničko-tehnološke mere : Dobro opšte provetranje bi trebalo da održava pod kontrolom izloženost radnika zagađivačima u vazduhu.

Mere lične zaštite

Higijenske mere : Rukovati u skladu sa dobrom industrijskom higijenom i bezbednosnom praksom. Skinuti i oprati kontaminiranu odeću pre ponovne upotrebe. Oprati lice, ruke i sve izložene delove kože detaljno nakon rukovanja.

Zaštitu očiju/ lica (SRPS EN 166) : Zaštitni naočari sa bočnom zaštitom

Zaštita ruku (SRPS EN 374) : Posebna zaštitna oprema nije potrebna.

Zaštita kože i tela (SRPS EN 14605) : Posebna zaštitna oprema nije potrebna.

Zaštita disajnih organa (SRPS EN 143, 14387) : Kada se štetno udisanje ne može izbeći ili ako su postavljeni strožiji kriterijumi zbog tehničkih mera kolektivne zaštite ili merama, metodama ili procedurama radne organizacije, koristiti sertifikovanu respiratornu zaštitnu opremu u skladu sa propisima koji uređuju preventivne mere za bezbedan i zdrav rad pri izlaganju hemijskim materijama propisima koju uređuju ličnu zaštitnu opremu, ili ekvivalent, sa filterom tipa:P

**Proizvod u radnom razblaženju
Odgovarajuće tehničko-tehnološke mere**

Tehničko-tehnološke mere : Dobro opšte provetranje bi trebalo da održava pod kontrolom izloženost radnika zagađivačima u vazduhu.

ReadyDose Sanitary Cleaner

Mere lične zaštite

Higijenske mere	: Oprati ruke pre odmora i odmah posle rukovanja proizvodom.
Zaštitu očiju/ lica (SRPS EN 166)	: Posebna zaštitna oprema nije potrebna.
Zaštita ruku (SRPS EN 374)	: Posebna zaštitna oprema nije potrebna.
Zaštita kože i tela (SRPS EN 14605)	: Posebna zaštitna oprema nije potrebna.
Zaštita disajnih organa (SRPS EN 143, 14387)	: Nije potrebna ukoliko se koncentracija u vazduhu održava ispod granične vrednosti izlaganja. Koristiti sertifikovanu respiratornu zaštitnu opremu u skladu sa zahtevima EU(89/656/EEC, (EU) 2016/425), ili ekvivalent, kada se štetno udisanje ne može izbeći ili ako su postavljeni strožiji kriterijumi zbog tehničkih mera kolektivne zaštite ili merama, metodama ili procedurama radne organizacije.

Kontrola izloženosti životne sredine

Opšte preporuke : Voditi računa o pripremi prostora oko rezervoara.

POGLAVLJE 9. FIZIČKA I HEMIJSKA SVOJSTVA

9.1 Podpoglavlje 9.1 Podaci o osnovnim fizičkim i hemijskim svojstvima

	Proizvod u stanju u kom se prodaje	Proizvod u radnom razblaženju
Fizičko stanje	: čvrsta materija	tečnost
Boja	: neprovidno, svetlo crvena	svetlo crvena
Miris	: Parfemi, mirisi	karakterističan
pH	: 3.15 - 4.15, 1 %	1.0 - 4.0
Karakteristike čestica		
Procena	: Nema dostupnih podataka	nije primenljivo
Veličina čestica	: Nema dostupnih podataka	nije primenljivo
Distribucija veličine čestica	: Nema dostupnih podataka	nije primenljivo
Prašljivost	: Nema dostupnih podataka	nije primenljivo
Specifična površina	: Nema dostupnih podataka	nije primenljivo
Površinski punjenja/Zeta potencijal	: Nema dostupnih podataka	nije primenljivo
Oblik	: Nema dostupnih podataka	nije primenljivo
Stepen kristalizacije	: Nema dostupnih podataka	nije primenljivo
Obrada površine /Premazi	: Nema dostupnih podataka	nije primenljivo
Tačka paljenja	: Nije primenljivo	
Prag Mirisa	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu	
Tačka topljenja/mrženja	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu	

ReadyDose Sanitary Cleaner

Tačka ključanja, početna tačka ključanja i opseg ključanja	: > 100 °C
Brzina isparavanja	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu
Zapaljivost	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu
Gornja granica eksplozivnosti	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu
Donja granica eksplozivnosti	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu
Napon pare	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu
Relativna gustina pare	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu
Gustina i/ili relativna gustina	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu
Rastvorljivost u vodi	: rastvorljivo
Rastvorljivost u drugim rastvaračima	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu
Koeficijent raspodele u sistemu n-oktanol/voda (log vrednosti)	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu
Temperatura samopaljenja	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu
Temperatura raspadanja	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu
Kinematički viskozitet	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu
Eksplozivna svojstva	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu
Oksidujuća svojstva	: Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu

9.2 Podpoglavlje 9.2 Ostali podaci

Ne primenjuje se i/ili ne određuje se za smešu

POGLAVLJE 10. REAKTIVNOST I STABILNOST

Proizvod u stanju u kom se prodaje

10.1 Podpoglavlje 10.1 Reaktivnost

U uslovima normalne upotrebe nisu poznate opasne reakcije.

10.2 Podpoglavlje 10.2 Hemijska stabilnost

Stabilno u normalnim uslovima.

10.3 Podpoglavlje 10.3 Mogućnost opasnih reakcija

Ne mešati sa izbeljivačem ili drugim proizvodima na bazi hlora - dolazi do oslobađanja gasovitog hlora.

10.4 Podpoglavlje 10.4 Uslovi koje treba izbegavati

Nepoznato.

10.5 Podpoglavlje 10.5 Nekompatibilni materijali

ReadyDose Sanitary Cleaner

Niskougljenični čelik
Aluminijum

10.6 Podpoglavlje 10.6 Opasni proizvodi razgradnje

U slučaju požare, videti poglavlje 5.

POGLAVLJE 11. TOKSIKOLOŠKI PODACI

11.1 Podpoglavlje 11.1 Podaci u vezi sa klasama opasnosti po zdravlje koje su utvrđene propisom kojim se uređuje klasifikacija, pakovanje i obeležavanje hemikalija

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Informacije o verovatnim putevima izlaganja : Dodir sa očima, Dodir sa kožom

Proizvod

Akutna oralna toksičnost : Procenjena vrednost akutne toksičnosti : > 2,000 mg/kg

Akutna inhalaciona toksičnost : Podaci o ovom proizvodu nisu dostupni.

Akutna dermalna toksičnost : Podaci o ovom proizvodu nisu dostupni.

Korozija kože/iritacija kože : Podaci o ovom proizvodu nisu dostupni.

Teško oštećenje/iritacija oka : Podaci o ovom proizvodu nisu dostupni.

Senzibilizacija respiratornih organa ili kože : Podaci o ovom proizvodu nisu dostupni.

Karcinogenost : Podaci o ovom proizvodu nisu dostupni.

Toksično po reprodukciju : Podaci o ovom proizvodu nisu dostupni.

Mutagenost germinativnih ćelija : Podaci o ovom proizvodu nisu dostupni.

Toksičnost po reprodukciju : Podaci o ovom proizvodu nisu dostupni.

Specifična toksičnost za ciljani organ – jednokratna izloženost : Podaci o ovom proizvodu nisu dostupni.

Specifična toksičnost za ciljani organ – višekratna izloženost : Podaci o ovom proizvodu nisu dostupni.

Opasnost od aspiracije : Podaci o ovom proizvodu nisu dostupni.

Sastojci

Akutna oralna toksičnost : Liminska kiselina LD50 Pacov: 11,700 mg/kg
natrijum karbonat (soda) LD50 Pacov: 2,800 mg/kg

ReadyDose Sanitary Cleaner

adipic acid LD50 Pacov: 5,560 mg/kg

natrijum lauril sulfat LD50 Pacov: 1,800 mg/kg

sekundarni alkanosulfonati LD50 Pacov: 2,079 mg/kg

sodium percarbonate LD50 Pacov: 1,034 mg/kg

Sastojci

Akutna inhalaciona toksičnost : adipic acid 4 h LC50 Pacov: > 7.7 mg/l
Ispitna atmosfera: prašina/magla

sekundarni alkanosulfonati 4 h LC50 Pacov: > 52 mg/l
Ispitna atmosfera: prašina/magla

Sastojci

Akutna dermalna toksičnost : adipic acid LD50 Kunić: > 7,940 mg/kg

sekundarni alkanosulfonati LD50 Kunić: 6,300 mg/kg

Potencijalna dejstva na zdravlje

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Oči : Dovodi do jake iritacije oka.

Koža : Kod normalne upotrebe oštećenja zdravlja nisu poznata niti predviđena.

Gutanje : Kod normalne upotrebe oštećenja zdravlja nisu poznata niti predviđena.

Inhalaciono : Može da izazove iritaciju respiratornih organa Može nadražiti nos, grlo i pluća.

Hronično izlaganje : Kod normalne upotrebe oštećenja zdravlja nisu poznata niti predviđena.

Proizvod u radnom razblaženju

Oči : Kod normalne upotrebe oštećenja zdravlja nisu poznata niti predviđena.

Koža : Kod normalne upotrebe oštećenja zdravlja nisu poznata niti predviđena.

Gutanje : Kod normalne upotrebe oštećenja zdravlja nisu poznata niti predviđena.

Inhalaciono : Kod normalne upotrebe oštećenja zdravlja nisu poznata niti predviđena.

Hronično izlaganje : Kod normalne upotrebe oštećenja zdravlja nisu poznata niti predviđena.

Iskustvo na osnovu izlaganja ljudi

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Dodir sa očima : Crvenilo, Bolovi, Nadraživanje

ReadyDose Sanitary Cleaner

Dodir sa kožom : Nisu poznati, odnosno ne očekuju se nikakvi simptomi.

Gutanje : Nisu poznati, odnosno ne očekuju se nikakvi simptomi.

Inhalaciono : Iritativnost respiratornih organa, Kašalj

Proizvod u radnom razblaženju

Dodir sa očima : Nisu poznati, odnosno ne očekuju se nikakvi simptomi.

Dodir sa kožom : Nisu poznati, odnosno ne očekuju se nikakvi simptomi.

Gutanje : Nisu poznati, odnosno ne očekuju se nikakvi simptomi.

Inhalaciono : Nisu poznati, odnosno ne očekuju se nikakvi simptomi.

11.2 Podpoglavlje 11.2 Podaci o drugim opasnostima.

Podaci o svojstvima u vezi sa endokrinim poremećajima : Supstanca/smeša ne sadrži komponente za koje se smatra da imaju svojstva koja remete endokrini sistema u koncentraciji od 0.1% ili više.
Supstanca/smeša ne sadrži hemikalije za koje se smatra da imaju svojstva endokrinih ometača u skladu sa Članom 43, Zakona o hemikalijama Republike Srbije i REACH članom 57(f) u koncentracijama višim od 0,1%.

Dodatne informacije : Nema dostupnih podataka

POGLAVLJE 12. EKOTOKSIKOLOŠKI PODACI

12.1 Podpoglavlje 12.1 Toksičnost

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Dejstva na životnu sredinu : Ekotoksikološka dejstva ovog proizvoda nisu poznata.

Proizvod u radnom razblaženju

Dejstva na životnu sredinu : Ekotoksikološka dejstva ovog proizvoda nisu poznata.

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Proizvod

Toksičnost za ribe : Nema dostupnih podataka

Toksičnost za dafnije i ostale vodene beskičmenjake : Nema dostupnih podataka

Toksičnost za alge : Nema dostupnih podataka

Sastojci

Toksičnost za ribe : Liminska kiselina
96 h LC50 Ribe: > 100 mg/l

natrijum karbonat (soda)
96 h LC50 Lepomis macrochirus (Plavoškrva sunčanica): 300 mg/l

natrijum lauril sulfat
96 h LC50 Oncorhynchus mykiss (dužičasta pastrmka): 3.6 mg/l

sekundarni alkanosulfonati
96 h LC50 Danio rerio (zebrica): 4.2 mg/l

ReadyDose Sanitary Cleaner

sodium percarbonate
96 h LC50 Pimephales promelas (debeloglava gavčica): 70.7 mg/l

Sastojci

Toksičnost za dafnije i ostale vodene beskičmenjake : natrijum karbonat (soda)
48 h EC50 Ceriodaphnia (dafnije): 213.5 mg/l

natrijum lauril sulfat
48 h EC50 Daphnia magna (dafnije): 4.7 mg/l

sekundarni alkanosulfonati
48 h EC50 Ceriodaphnia dubia (dafnije): 4.53 mg/l

sodium percarbonate
48 h EC50 Daphnia (Dafnija-vodena buva): 4.9 mg/l

Sastojci

Toksičnost za alge : adipic acid
96 h EC50: 26.6 mg/l

natrijum lauril sulfat
72 h EC50 Desmodesmus subspicatus (zelene alge): > 20 mg/l

sekundarni alkanosulfonati
72 h EC50 Skeletonema costatum (Zimski cvat): 5.2 mg/l

12.2 Podpoglavlje 12.2 Perzistentnost i razgradljivost

Proizvod

Biorazgradljivost : Proizvod sadrži tenzide koji su biološki razgradivi u skladu sa regulativom o deterdžentima 648/2004/EC.

Sastojci

Biorazgradljivost : Liminska kiselina
Rezultat: Lako biološki razgradljivo.

natrijum karbonat (soda)
Rezultat: Nije primenljivo - neorgansko

adipic acid
Rezultat: Lako biološki razgradljivo.

natrijum lauril sulfat
Rezultat: Lako biološki razgradljivo.

sekundarni alkanosulfonati
Rezultat: Lako biološki razgradljivo.

sodium percarbonate
Rezultat: Nije primenljivo - neorgansko

12.3 Podpoglavlje 12.3 Potencijal bioakumulacije

Nema dostupnih podataka

ReadyDose Sanitary Cleaner

12.4 Podpoglavlje 12.4 Mobilnost u zemljištu

Nema dostupnih podataka

12.5 Podpoglavlje 12.5 Rezultati PBT i vPvB procene

Proizvod

Procena : Ova supstanca/smeša ne sadrži komponente koje se smatraju kao perzistentne, bioakumulativne i toksične (PBT), ili veoma perzistentne i veoma bioakumulativne (vPvB) na nivoima od 0.1% ili više.

12.6 Podpoglavlje 12.6 Podaci o svojstvima u vezi sa endokrinim poremećajima

Supstanca/smeša ne sadrži komponente za koje se smatra da imaju svojstva koja remete endokrini sistema u koncentraciji od 0.1% ili više. Supstanca/smeša ne sadrži hemikalije za koje se smatra da imaju svojstva endokrinih ometača u skladu sa Članom 43, Zakona o hemikalijama Republike Srbije i REACH članom 57(f) u koncentracijama višim od 0,1%.

12.7 Podpoglavlje 12.7 Ostali štetni efekti

Nema dostupnih podataka

POGLAVLJE 13. ODLAGANJE

Odlaganje otpada vršiti u skladu sa sa propisima RS koji uređuju ovu oblast. Dodela indeksnog broja otpada, trebalo bi da se vrši u skladu sa pravilnicima koji uređuju ovu oblast i nadležnim institucijam.

13.1 Podpoglavlje 13.1 Metode tretmana otpada

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Proizvod : Gde je moguće, reciklaža ima prednost pred odlaganjem ili spaljivanjem. Ako reciklaža nije praktična, odložiti u skladu sa lokalnim propisima. Otpad odložiti u ovlašćenom postrojenju koje poseduje dozvolu za upravljanje otpadom.

Kontaminirana ambalaža : Odložiti kao nekorišćeni proizvod. Prazne posude treba predati ovlašćenom pravnom licu na reciklažu ili odlaganje. Nemojte ponovo koristiti prazne posude. Odlagati u skladu sa lokalnim propisima.

Smernice za dodelu indeksnog broja otpada : Organski otpad koji sadrži opasne supstance. Ukoliko se proizvod i dalje upotrebljava u narednim procesima, krajnji korisnik mora da uradi kategorizaciju otpada i dodeli mu odgovarajući kod prema Katalogu otpada. Odgovornost je na generatoru otpada da odredi toksičnosti i fizičke osobine generisanog materijala kako bi klasifikovao otpada na propisan način kao i definisao odgovarajuću metodu za odlaganje otpada u skladu sa Zakonom i pravilnicima koji regulišu upravljanje otpadom.

Proizvod u radnom razblaženju

Proizvod : Razblaženi proizvod može da se ispusti u sanitarni odvod ako je dozvoljeno zakonom.

ReadyDose Sanitary Cleaner

Kontaminirana ambalaža : Odlagati u skladu sa lokalnim propisima.

POGLAVLJE 14. PODACI O TRANSPORTU

Proizvod u stanju u kom se prodaje

Prevoznik/pošiljalac je dužan da uskladi pakovanje, obeležavanje i označavanje sa načinom transporta.

Prevoz kopnom (ADR/ADN/RID)

14.1 UN broj ili ID broj : Nije opasna roba
14.2 UN naziv u transportu : Nije opasna roba
14.3 Klasa opasnosti u transportu : Nije opasna roba
14.4 Grupa pakovanja : Nije opasna roba
14.5 Opasnost po životnu sredinu : Nije opasna roba
14.6 Posebne predostrožnosti za korisnika : Nije opasna roba

Vazdušni prevoz (IATA)

14.1 UN broj ili ID broj : Nije opasna roba
14.2 UN naziv u transportu : Nije opasna roba
14.3 Klasa opasnosti u transportu : Nije opasna roba
14.4 Grupa pakovanja : Nije opasna roba
14.5 Opasnost po životnu sredinu : Nije opasna roba
14.6 Posebne predostrožnosti za korisnika : Nije opasna roba

Pomorski prevoz (IMDG/IMO)

14.1 UN broj ili ID broj : Nije opasna roba
14.2 UN naziv u transportu : Nije opasna roba
14.3 Klasa opasnosti u transportu : Nije opasna roba
14.4 Grupa pakovanja : Nije opasna roba
14.5 Opasnost po životnu sredinu : Nije opasna roba
14.6 Posebne predostrožnosti za korisnika : Nije opasna roba
14.7 Pomorski transport u rasutom stanju u skladu sa aktima Međunarodne pomorske organizacije : Nije opasna roba

POGLAVLJE 15. REGULATORNI PODACI

15.1 Podpoglavlje 15.1 Propisi u vezi sa bezbednošću, zdravljem i životnom sredinom

sastav proizvoda u skladu sa Pravilnikom o detergentima : 5% ili više, ali manje od 15%: Anionski tenzidi manje od 5%: Sredstva za beljenje bazirana na kiseoniku

ReadyDose Sanitary Cleaner

(»Sl. Glasnik RS« br. 40/10 i 92/11) Drugi sastojci: Parfemi

Seveso III: Pravilnik o listi opasnih materija I hihovim količinama I kriterijumima za određivanje vrste dokumenta koje izrađuje operater Seveso postrojenja, odnosno kompleksa ("Sl. glasnik RS", br. 41/2010, 51/2015 i 50/2018) : Nije primenljivo

REACH - Kandidatska lista supstanci koje izazivaju veliku zabrinutost vezano za autorizaciju (član 59). : Nije primenljivo

Lokalni propis

Uzeti u obzir Direktivu 94/33/EZ u vezi sa zaštitom mladih ljudi na radu.

Ostali propisi : Zakon o hemikalijama ("Sl. glasnik RS", br. 36/2009, 88/2010, 92/2011, 93/2012 i 25/2015)
Samo za biocidne proizvode: Zakon o biocidnim proizvodima (Sl. glasnik RS", br. 109/2021)
Zakon o transportu opasne robe ("Sl. glasnik RS", br. 104/2016, 83/2018, 95/2018 - dr. zakon i 10/2019 - dr. zakon)
Pravilnik o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i oglašavanju hemikalije i određenog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje UN ("Sl. glasnik RS" br. 105/2013, 52/2017, 21/2019 i 40/2023)
Pravilnik o sadržaju bezbednosnog lista (Službeni glasnik RS br 11/2024)
Pravilnik o detergentima ("Sl. Glasnik RS" br. 40/10 i 92/11 i 25/15)
Pravilnik o preventivnim merama za bezbedan i zdrav rad pri izlaganju hemijskim materijama („Sl. Glasnik RS“ br.106/2009, 117/2017 i 107/2021)
Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu ("Sl. glasnik RS", br. 35/2023)
Zakon o upravljanju otpadom ("Sl. glasnik RS", br. 36/2009, 88/2010, 14/2016 i 95/2018)
Zakon o ambalaži i ambalažnom otpadu ("Sl. glasnik RS", br. 36/2009 i 95/2018 - dr. Zakon od 08.12.2018. godine)

15.2 Podpoglavlje 15.2 Procena bezbednosti hemikalije

Za ovaj proizvod nije izvršena Procena bezbednosti hemikalije.

POGLAVLJE 16. OSTALI PODACI

Procedura korišćena za izvođenje klasifikacije u skladu sa **Pravilnik o klasifikaciji, pakovanju, obeležavanju i oglašavanju hemikalije i određenog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje ("Sl. glasnik RS", br. 105/2013, 52/2017, 21/2019 i 40/2023)**

Klasifikacija	Dokazivanje
Korozivno za metale 1, H290	Na osnovu podataka o proizvodima ili procene
Iritacija oka 2, H319	Metoda kalkulacije
Specifična toksičnost za ciljni organ-jednokratna izloženost 3, H335	Metoda kalkulacije

ReadyDose Sanitary Cleaner

Puni tekst obaveštenja o opasnosti

H272	Može da pospeši požar; oksidujuće sredstvo
H302	Štetno ako se proguta.
H315	Izaziva iritaciju kože
H318	Dovodi do teškog oštećenja oka
H319	Dovodi do jake iritacije oka.
H335	Može da izazove iritaciju respiratornih organa.

Puni tekst drugih skraćenica

ADN - Evropskog sporazuma o međunarodnom prevozu opasnih materija unutrašnjim plovnim putevima; ADR - Sporazum o međunarodnom putnom prevozu opasnih roba; AIIIC - Australijski inventar industrijskih hemikalija; ASTM - Američko društvo za ispitivanje materijala; bw - Telesna masa; CLP - Klasifikacija uredbe o obeležavanju ambalaže; Uredba (EK) br. 1272/2008; CMR - Kancerogen, mutagen ili reproduktivni otrov; DIN - Standard Nemačkog instituta za standardizaciju; DSL - Popis domaćih supstanci (Kanada); ECHA - Evropska agencija za hemikalije; EC-Number - Broj Evropske zajednice; ECx - Koncentracija povezana sa x% odgovorom; ELx - Stopa učitavanja povezana sa x% odgovorom; EmS - Hitni raspored; ENCS - Postojeće i nove hemijske supstance (Japan); ErCx - Koncentracija povezana sa x% stopom rasta odgovora; GHS - Globalno harmonizovan sistem; GLP - Dobra laboratorijska praksa; IARC - Međunarodna agencija za istraživanje raka; IATA - Međunarodna asocijacija za vazdušni saobraćaj; IBC - Međunarodni kod za gradnju i opremanje brodova koji prevoze opasne hemikalije u rasutom stanju; IC50 - Polovina maksimalne koncentracije inhibitora; ICAO - Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva; IECSC - Popis postojećih hemijskih supstanci u Kini; IMDG - Međunarodni pomorski pravilnik za prevoz opasnih materija; IMO - Međunarodna pomorska organizacija; ISHL - Zakon o industrijskoj bezbednosti i zdravlju (Japan); ISO - Međunarodna organizacija za standardizaciju; KECI - Popis postojećih hemikalija Koreje; LC50 - Smrtonosna koncentracija za 50% od testirane populacije; LD50 - Smrtonosna doza za 50% testirane populacije (Srednja smrtonosna doza); MARPOL - Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađenja sa brodova; n.o.s. - Nije drugačije specifikovano; NO(A)EC - Nije posmatran (negativan) efekat koncentracije; NO(A)EL - Nije posmatran (negativan) nivo efekta; NOELR - Nije primetan efekat stope učitavanja; NZIoC - Popis hemikalija Novog Zelanda; OECD - Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj; OPPTS - Ured hemijske sigurnosti i sprečavanja zagađenja; PBT - Postojana, bioakumulativna i toksična supstanca; PICCS - Popis hemikalija i hemijskih supstanci Filipina; (Q)SAR - (Kvantitativno) Struktura aktivnosti odnosa; REACH - Uredba (EZ) br. 1907/2006 Evropskog parlamenta i Veća o registrovanju, ocenjivanju, odobravanju i ograničavanju hemikalija; RID - Propisi o međunarodnom prevozu opasnih materija železnicom; SADT - Samoubrzanje temperature raspadanja; SDS - Bezbednosni list; SVHC - supstanca, koja izaziva veliku zabrinutost; TCSI - Popis hemijskih supstanci Tajvana; TECI - Tajlandski Postojeći inventar hemikalija; TRGS - Tehnička pravila za opasne supstance; TSCA - Zakon o kontroli otrovnih supstanci (SAD); UN - Ujedinjene nacije; vPvB - Vrlo postojani i vrlo bioakumulativni; DNEL - vrednost izvedene doze bez efekta

PNEC- koncentracija za koju se predviđa da nema efekat na životnu sredinu

Osoba koja je pripremila BL : Regulatory Affairs

Brojevi navedeni u listama MSDS dati su u formatu: 1,000,000=1 milion i 1,000=1 hiljada. 0.1=1 desetina i 0.001=1 hiljaditi

IZMENJENE INFORMACIJE: Značajne izmene regulatornih ili zdravstvenih informacija za ovu reviziju naznačene su u traci na levoj margini Uputstva za bezbedno rukovanje (SDS).

Informacije date u ovom bezbednosnom listu su prema našim najboljim saznanjima, informacijama i ubeđenjima na dan objavljivanja bezbednosnog lista tačne. Date informacije obrazovane su isključivo kao smernice za bezbedno rukovanje, upotrebu, obradu, skladištenje, prevoz, odlaganje i ispuštanje i ne predstavljaju garanciju ili specifikaciju kvaliteta. Informacije se odnose samo na

ReadyDose Sanitary Cleaner

određenu naznačenu materiju i moguće je da ne važe za slučajeve kada se ta materija koristi u kombinaciji sa drugim materijama ili u procesima koji nisu navedeni u tekstu.

Dodatak: scenariji izlaganja

Scenario izloženosti: Sredstvo za čišćenje sanitarija - Ručno pranje sprej i mop sistemom, bez korišćenja LZO

Life Cycle Stage : Široka upotreba kod profesionalnih radnika
Kategorija proizvoda : **PC35** Proizvodi za pranje i čišćenje (uključujući proizvode bazirane na otapalima)

Scenario doprinosa izloženosti kojim se kontroliše izloženost životne sredine za:

Kategorija puštanja u okolinu : **ERC8a** Nekontrolisano izlaganje sredstvima za obradu u zatvorenom prostoru u otvorenim sistemima
Dnevna količina po mestu : 7.5 kg
Vrsta postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda : Komunalno postrojenje za obradu otpadnih voda

Scenario doprinosa izloženosti kojim se kontroliše izloženost radnika za:

Kategorija procesa : **PROC10** Nanošenje valjkom ili četkom
Trajanje izloženosti : 480 min
Uslovi rada i mere upravljanja rizikom : U zatvorenom prostoru
Nije potrebna lokalna izduvna ventilacija
Opšta ventilacija Broj provetravanja po času 1
Zaštita kože : Pogledati poglavlje 8
Zaštita disajnih organa : Pogledati poglavlje 8

Scenario doprinosa izloženosti kojim se kontroliše izloženost radnika za:

Kategorija procesa : **PROC8a** Prenosenje supstance ili mešavine (punjenje/praznjenje) iz manjih/većih posuda u manje/veće posude na nenamenskim lokacijama
Trajanje izloženosti : 60 min
Uslovi rada i mere upravljanja rizikom : U zatvorenom prostoru
Nije potrebna lokalna izduvna ventilacija

ReadyDose Sanitary Cleaner

Opšta ventilacija	Broj provetravanja po času	1
Zaštita kože	: Pogledati poglavlje 8	
Zaštita disajnih organa	: Pogledati poglavlje 8	

Scenario doprinosa izloženosti kojim se kontroliše izloženost radnika za:

Kategorija procesa	: PROC11 Neindustrijsko prskanje
Trajanje izloženosti	: 60 min
Uslovi rada i mere upravljanja rizikom	: U zatvorenom prostoru

Nije potrebna lokalna izduvna ventilacija

Opšta ventilacija	Broj provetravanja po času	1
Zaštita kože	: Pogledati poglavlje 8	
Zaštita disajnih organa	: Pogledati poglavlje 8	